

SOCIOLOGIA DE LA EDUCACIÓ

• Nocions bàsiques de sociologia

– Socialització: Promover las condiciones sociales que, independientemente de las relaciones con el Estado, favorezcan en los seres humanos el desarrollo integral de su persona

Agents de socialització: professors

han de tenir un coneixement social

OBJECTIUS:

- Analitzar i planificar la tasca educativa en una societat canviant.
- S'ensenyarà en contextos multiculturals i plurilingües.

Aplicar l'àmbit social al treball de professor.

Nucli de l'objectiu del treball són els individus i aquests estan dintre d'una societat. Aquest treball es destinarà a un col·lectiu social específic on els orígens dels individus seran diferents. Per tant, la educació ha de treballar sobre la perspectiva social.

Com ja sabem, la sociologia és la ciència que estudia la societat; especialment les relacions que s'estableixen entre els diferents àmbits socials. Ens dona eines teòriques i metodològiques per analitzar i interpretar el conjunt de la societat, els processos i fenòmens socials.

Quan parlem de processos estem parlant de la part dinàmica, lligada al canvi, i quan parlem de fenòmens estem parlant de la part estructural.

Ens centrarem en els següents punts:

- Estudi de la societat desde un punt de vista global (genèric). Aquest estudi s'efectuarà a un nivell macro; que estudia grans sistemes com migracions, xarxes polítiques, xarxes econòmiques etc.
- Estudi dels col·lectius socials a un nivell més micro. Entenent per col·lectiu l'agrupació de persones amb característiques comuns; catalano-parlants, classe mitja...etc.
- La relació dels individus en la societat a un nivell més personal. Tractarem qüestions com quin paper ocupen els individus en els col·lectius i en la societat?
- Estudi dels problemes socials. Són exemples la falta de motivació de l'estudiant, la violència a les aules, el fracàs escolaretc.
- Característiques de les organitzacions o institucions socials i relacions entre elles. Sabem que aquestes organitzacions es divideixen en formals i no formals:

Formals: les que estan institucionalitzades (ex. UB, ONCE, P.Polític)

No formals: les que no es basen en reglaments organitzats i no consten com institucions.

- Teoria, metodologia i terminologia

La societat es podria definir com l'entitat més complexa que ha hagut i probablement n'hi haurà.

Anthony Giddens (Sociòleg- Londres, Anglaterra 1938) defineix la societat com un sistema de relacions socials estructurades que reuneix individus al voltant d'una cultura compartida.

Quan diem cultura compartida no volem dir que es cohesi³n tot i que es comparteixin totes les característiques en comú. Ex: quan diem cultura occidental ens referim a un ampli grup de persones que comparteixen una sèrie de característiques comuns però no totes.

Els principals elements de la societat són:

- Els individus
- Les relacions socials que s'estableixen entre ells

Quan parlem de societat tenim que parlar de 3 conceptes principals:

- ESTRUCTURA
- PERMANENCIA
- CANVI

ESTRUCTURA: Gira al voltant de la idea de que les relacions socials no són aleatòries (són condicionades) sinó estructurades (repetitives, regulars, estables). La estructura és el fonament de la societat (el pilar que la sosté)

Estructures de la societat:

SOCIETAT

POBLACIONAL DEMOGRAFICA	ECONOMICA	POLITICA	CULTURAL SIMBOLICA
----------------------------	-----------	----------	-----------------------

- **Estructura poblacional o demogràfica:** tot lo vinculat amb els individus i els seus moviments demogràfics; naixements, defuncions, migracions.
- **Estructura econòmica:** lo vinculat amb el sistema econòmic i el que té que veure amb ell; polítiques monetàries, desigualtats econòmiques..etc
- **Estructura política:** lo vinculat al sistema polític i el que té que veure amb ell; voluntariat, sistema de partits polítics, organització de la polis, xarxes i associacions..etc.
- **Estructura cultural o simbòlica:** Normes, valors, lleis, llengües, vagatge i coneixement de la societat, sistema educatiu.

El sistema educatiu es transmet per uns anomenats processos de reproducció social on el professor fa de reproductor social.

La **SOCIOLOGIA** pot estudiar o bé les estructures per separat, o bé fer un estudi transversal (que és el més freqüent). Quan diem estudi transversal ens referim a l'estudi de les relacions que s'estableixen entre les diferents estructures socials.

Aquestes estructures es poden aplicar en qualsevol àmbit. Per exemple, una organització social :

- TÀ© empleats ESTRUCTURA POBLACIONAL
- TÀ© supòsitos ESTRUCTURA ECONÀ“MICA
- TÀ© un ordre jerÀ rquic ESTRUCTURA POLÀ TICA
- TÀ© una cultura de lÀ´organizaciÀ³ ESTRUCTURA CULTURAL O SIMBÀ“LICA

PERMANENCIA I CANVI:

En una societat preval la permanencia al canvi ja que la societat canvia poc i progressivament; normalment perpetuem el que ja existeix. La gent pot adaptar-se a un canvi progressiu perÀ² seria molt difÀ-cil la adaptaciÀ³ a un canvi radical. Per tant, definim canvi social com la transformaciÀ³ al llarg del temps de les estructures socials.

El canvi existeix en totes les societats, el que varia es el ritme en que es produeix. Hi ha dos tipus de canvis:

- Intencional: com per exemple lÀ´aprobaciÀ³ dels matrimonis homosexuals o un cop dÀ´estat.
- No intencionat: com per exemple els canvis que sÀ´han produït en la comunicacio com a resultat de les noves tecnologies.

A mÀ©s segons la magnitud del canvi es generen mÀ©s o menys conflictes o es mÀ©s fÀcil adaptar-se a ells.

EXEMPLE ; CANVIS SOCIALS DE LA SOCIETAT TRADICIONAL A LA SOCIETAT MODERNA.

SOCIETAT ANTIGUA	SOCIETAT MODERNA	PROCESSOS
Treball al camp	Treball ala industria i serveis	IndustriaitzaciÀ³
Habitat rural	Habitat urbÀ	UrbanitzaciÀ³
Monarquies absolutes	DemocrÀcies liberals	DemocratitzaciÀ³
Normes basades en la tradiciÀ³	Normes basades en la llei	RacionalitzaciÀ³
Pensament social dictat per lÀ´església	Pensament social cientÀ-fic i laic	SecolaritzaciÀ³
Relacions socials en comunitat	Relacions socials en associacions	IndividualitzaciÀ³

28/09/09

Definicions Sociologia:

- CiÀncia que tÀ© per objecte l'estudi de la societat i els seus components:
- Estudi cientÀ-fic dels fenÀ²mens que es produeixen en les relacions de grup entre els À©ssers humans.
- Estudi de la vida social humana, dels seus grups i les seves societats.
- CiÀncia que analitza el comportament humÀ aixÀ- com les relacions, les institucions, les organitzacions, estructures i processos socials que es generen.
- CiÀncia empÀ-rica que estudia la forma, l'estructura i la dinÀ mica que adopten les relacions entre els À©ssers humans.

Dintre de la sociologia hi ha **6 nivells**:

- **Macro. CaracterÀ-stiques socials, punt de vista global.**

Per entendre el nostre món en un sentit ampli.

- **Micro. Col·lectius socials**

Per entendre el nostre lloc o posició en el món o en quin punt de les estructures socials estem.

Nosaltres tenim un context social per quines **forces socials** ens condicionen?

- **Forces socials. Desigualtats que ens condicionen:**

- Desigualtats per raça d'edat.
- Desigualtats per raça de gènere.
- Desigualtats per raça de classe.
- Desigualtats per raça d'etnia.

- **Llenguatge i socialització.**

Condiciona nostra forma de veure les coses.

- **Grups i interacció.**

Contacte amb els grups i forma de relacionar-nos amb ells.

- **Institucions socials**

- **Cultura .**

Influència en ella i ens fa a nosaltres.

*Societat com a resultat d'una barreja de tots aquest condicionants. L'individu pot transformar els condicionants o forces, que determina la persona.

- **Personal– Relació individu–societat.**

Entendre'ns a nosaltres mateixos. La manera com pensem, actuem i sentim també està condicionada. Per exemple: Fenomen de suïcidi; hi ha poques coses en la vida personals que treure's la vida per la persona que se la treu o es suïcida està condicionat socialment?

En el S. XIX la persona que es suïcidava es considerava un boig i el suïcidi estava estudiat com un problema clínic. La primera persona en estudiar el suïcidi com a fenomen social va ser Emile Durkheim (1858 – 1917) i va treure les següents conclusions:

PERSONES + PROPENSES PERSONES – PROPENSES

Homes Dones

Protestants Catòlics, jueus

Persones amb rendes altes Persones amb rendes baixes.

Persones solteres Persones casades

El que determina la propensió al suïcidi és el grau d'integració social. El homes tenien més llibertat, per tant, menys vincles socials i una integració social menor. Les persones de rendes altes gaudien també de més llibertat i autonomia, de la qual igualment es derivava una menor integració social i un nombre de vincles inferior....i així successivament, Durheim demostra que el suïcidi es determina per el grau d'integració social.

PERSPECTIVA SOCIOLÒGICA

La sociologia implica una determinada manera de veure el món.

PETER BERGER: Capacitat de veure el que és general en el que és individual. Veure quines són les pautes socials en la vida dels individus.

La perspectiva sociològica determina les experiències socials per categories socials, de les que formem part.

Ex. La universitat dintre d'una perspectiva social.

La universitat té la seva pròpia estructura social, que no és la mateixa que ens trobem fora al carrer, per tant la universitat vista des d'una perspectiva social no reflecteix les característiques de la societat de fora.

PERSPECTIVA GLOBAL.

Té en compte el context global mundial.

Molts fenòmens socials no s'entenen si no s'aplica una perspectiva global.

Ex. G-20: No s'entendria si no hi hagués globalització o crisi i aquest dos factors formen part d'una perspectiva global.

Els nens desnodrits; no s'entendria si no fos sota una perspectiva global.

A més les societats estan cada cop més interconnectades per tant els problemes cada cops són més ànics d'una societat. I els problemes de la nostra societat també els hi ha en altres: xenofòbia, desigualtat per sexe...etc. Per tant, es tracta de flexibilitzar postures i pensar que, apart de la nostra forma de pensar n'hi ha altres procedents d'altres cultures.

Es pot aplicar una perspectiva social o una perspectiva global a l'educació?

P. social: és necessària. A l'aula s'ha de tenir en compte el estatus polític, cultural...etc de cada persona.

P. Global: s'aplica per a d'una manera més abstracta. Per exemple es podrien agafar coses d'altres educacions o serveis educatius d'altres societats tenint en compte el context social global.

SOCIOLOGIA COM A CIÈNCIA

Quan neix i per què?

La sociologia és un estudi sistemàtic i científic de la societat que a finals del S. XVIII, (segle de la Revolució Francesa i industrial) en 1789. Per tant neix en un període de molts grans canvis estructurals,

que creen la necessitat de veure que està passant a nivell científic amb l'objectiu de buscar-li una llei. Es tracta de fer un estudi que permeti predir que passarà i actuar en conseqüència.

Es un temps en el que el ciutadà té més control, dirigeix més, que fins ara i en el que es va donar un ordre polític (Estado Ideal) i econòmic (Capitalisme), el que dona lloc als Estats lliberals d'Europa. Aquest canvis donen lloc a nous conceptes com burges, assalariat...

Però no es fins al 1824 quan la sociologia es constitueix com a tal. Es Auguste Comte (1798–1857) es qui inventa el terme de sociologia i els seus precursors seran Emile Durkheim (1858 – 1917), Karl Marx (1818–1883) i Max Weber (1864–1920)

Per què es pot considerar la Sociologia com una ciència?

La sociologia es pot considerar com una ciència perquè és un coneixement estructurat i científic que té una metodologia i del qual s'extreuen unes conclusions, a diferència del coneixement derivat del sentit comú que és espontani; per tant no segueix cap metodologia a través de les quals s'arribi a unes conclusions.

Mètode (meta= cap a / odds= camí-)

Camí- que s'ha de seguir mitjançant una sèrie d'operacions, regles i procediments prefixats voluntària i reflexivament, per aconseguir un determinat fi material i conceptual.

El mètode és la mateixa investigació no a nivell de contingut sinó a nivell estructural.

30/09/09

DOBLE PERSPECTIVA

• PERSPECTIVA POSITIVISTA

Seguint el mateix mètode científic per la sociologia:

Característiques:

- Mètode fàctic: es basa en els fets, realitzant proves i experiments.
- Mètode autocorrectiu i progressiu: actualitzant dades, progressiu. Obert a incorporar noves tècniques. Qualsevol informació es posa en dubte i es verifica.
- Mètode generalista: pretén anar més enllà (ex. Discriminació racial en estudi que donar conclusions per poder aplicar-lo a la societat). Busca lleis socials.
- Èticament neutre: ni jutja ni opina sobre els fets.
- Objectiu: s'allunya dels valors i opinions pròpies.
- Metodologia: utilitza regles metodològiques.

(* Tots aquests motius ens confirmen que és una ciència, però això continua sent un tema de debat)

Els problemes que plantegen aquestes regles o característiques de la perspectiva positivista portades a la

realitat son:

- Es molt difícil ser objectiu, perquè la persona que estudia la societat forma part del col·lectiu que estudia. El subjectivisme s'utilitza inevitablement en moltes situacions, un exemple seria per explicar la desesperació en una guerra. Malgrat que el subjectivisme pot conduir a la confusió, avui dia aquest està contemplat i acceptat.
- Les lleis i pautes socials canvien constantment en els temps i l'espai.
- La conducta humana es molt complexa. Es molt difícil preveure els comportaments humans.
- La presència de l'investigador condiona: si sabem que ens observem canviem d'actitud (ex. Una enquesta).

• **PERSPECTIVA HUMANISTA** (nova perspectiva)

Es la perspectiva d'alguna manera oposada a l'anterior (positivista).

	P. POSITIVISTA	P. HUMANISTA
Enfocament	General. Centrat en els estructures socials. Dimensió externa; objectivitat, fets.	Particular. Centrat en l'experiència humana. Dimensió interna; subjectivitat, sentiments
Objectiu	Explicar, mesurar.	Interpretar, entendre.
Estil	Sistèmic, vàlida.	Imaginatiu, realitat.
Teoria	Abstracta, operar, racionalitzar.	Enllaçat amb la realitat. Narrar fets i experiències.
Valors	Neutral ètica i políticament	Compromesa ètica i políticament (igualativisme)

Segons aquesta darrera perspectiva (humanista) podrien dir que la sociologia es una ciència per

no utilitza la metodologia de la ciència convencional, sinó mètodes humanístics (objectivitat + subjectivitat = opinió, valoració)

Test de Charles Wight Mills. Per què es útil l'imaginativisme en la sociologia?

1. Objectiu de la imaginació sociològica.

Que l'individu posseeixi una visió social. Pretén millorar la vida de les persones. Mitjançant una teoria determinista pot fer entendre que els problemes que creiem que només ens passen a nosaltres son, en realitat, compartits amb molta gent.

2. Relació amb perspectiva amb perspectiva sociològica i perspectiva global.

El que està fent es extrapolat, es a dir, buscant lo general en lo particular.

3. Problemes socials / què son?

El que sembla un problema individual, si ho analitzem a sota una perspectiva social veurem que en realitat es un problema social.

**** Giddens**

Hi ha que tenir sensibilitat històrica i antropològica per saber on estem i poder estar compromesos amb la realitat, tenir valoracions pròpies; ser crítics.

05/10/09

FASES DE LA RECERCA SOCIOLÒGICA

Bunge 60' – Ander-Egg 80'

- Observació del fenomen i plantejament de la problemàtica:

1– Descomposar-lo.

Perquè ja es prou concret.

2– Delimitar-lo.

Si parlem d'un tema en concret especificar a quin ens referim. Per exemple, si parlem del absentisme escolar tindrem que dir a on; si es a Catalunya, o Barcelona o a nivell mundial i quan; en el segle XX, en els anys 70..etc.

3– Definir-lo.

Es defineix quan ho descomponem i delimitem i es tracta de relacionar-lo fent preguntes concretes i no genèriques del tema.

- Confecció d'un marc teòric:

Es tracta de concretar que s'ha dit, qui a treballat en el tema, quines conclusions ha extret.

- Formulació de la hipòtesi.

A partir d'idees preconcebudes del que nosaltres creiem que passa. Si no tenim una hipòtesi no sabrem per on començar. Ex. L'absentisme escolar es veu disminuir a mesura que augmenta el nivell d'instrucció dels pares.

- Obtenició de dades a través del treball de camp.

El treball de camp es la feina que es fa per obtenir les dades. La tècnica més utilitzada es el pluralisme metodològic; es tenen en compte més d'un tipus de metodologia:

1– Tècniques quantitatives (perspectiva positivista).

Dades, estadístiques, xifres a partir de fonts oficials, qüestionaris, enquestes...etc.

2– Tècniques qualitatives (perspectiva humanista).

Informació a través de grups de debat; rondes, conferències, discursos per agafar idees – Delphi= grup d'experts en el tema o entrevistes; que poden ser:

- Molt estructurades
- Mig estructurades: segons vagi la conversa.
 - Submissió de les hipòtesis a verificació.

Mitjançant l'anàlisi de dades.

- Extracció de conclusions.

Com a finalitat de l'estudi.

TEMA 1. QUÈ S'OCUPA LA SOCIOLOGIA EN L'EDUCACIÓ.

Hi ha tres esferes dintre del món educatiu:

DIDÀCTICA

PSICOLOGIA SOCIOLOGIA

Hi ha una estreta relació entre la educació